

Rok akademicki:

2014/15

Jednostka prowadząca:

Wydział Teologiczny

Kierunek:

Teologia

Specjalność:

teologia kapłańska

Poziom:

jednolite studia magisterskie, stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Homiletyka formalna

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot obowiązkowy

Przedmiot obieralny:

nie

Rok studiów, semestr:

rok V, semestr zimowy

Wymiar:

wykład: 15 godz.

Punkty ECTS:

wykład: 1

Forma zaliczenia:

wykład: zaliczenie z oceną

Prowadzący:

wykład: ks. prof. dr hab. Kazimierz Panuś;

Koordynator sylabusu:

ks. prof. dr hab. Kazimierz Panuś

Sylabus dostępny w ramach:

- [Homiletyka formalna](#) [na kierunku:] [teologia kapłańska](#) (T_ksd), jednolite studia magisterskie, stacjonarne, V rok, semestr zimowy
  - [prowadzący wykład:15h/zo/1ECTS]: ks. prof. dr hab. Kazimierz Panuś;

Wymagania wstępne:

przygotowanie teologiczne i humanistyczne zdobyte we wcześniejszych latach studiów

Cele:

Cele:

– opanowanie założeń sztuki retorycznej

- poznanie teologii przepowiadania i założeń teorii wymowy
- umiejętność opracowania i wygłoszenia kazania i homilii

Treści kształcenia:

Homiletyka zapoznając z historią kaznodziejstwa, teologią przepowiadania, elementami konstytutywnymi kaznodziejstwa, językiem, stylem i kompozycją wypowiedzi kaznodziejskiej oraz ukazując różne typy kaznodziejskiego przepowiadania, przygotowuje studentów do posługi głoszenia słowa Bożego w Kościele. Homiletyka, od gr. *homilein* przebywać z kimś, wygłaszać mowę to dział teologii pastoralnej, zajmujący się teorią i praktyką kaznodziejstwa, zwł. homilii. Pierwszą teorię homiletyki opracował św. Augustyn w *De doctrina christiana*. Jakkolwiek w posłudze głoszenia Słowa Bożego homiletyka korzysta z dorobku retoryki, nie jest tylko wymową kościelną (*rhetorica sacra*), lecz jest przede wszystkim teologią przepowiadania. Do współczesnego ujęcia homiletyki przyczyniła się odnowa biblijno-liturgiczna oraz protest. teologia słowa Bożego, traktująca kazanie jako wydarzenie zbawcze. Współczesna homiletyka dzieli się na: fundamentalną, szczegółową, materialną, formalną i historię kaznodziejstwa. Homiletyka fundamentalna zajmuje się istotą i zadaniami przepowiadania. Z kolei homiletyka szczegółowa zajmuje się zadaniem kaznodziejstwa, jego dydaktyką, a także typologią kazania; stawia ona przed przepowiadaniem zadanie budzenia i formowania wiary u słuchacza, ułatwienie mu nawiązania dialogu ze zbawczą prawdą dzięki należytej budowie, retorycznej prezentacji treści oraz dialogowi (dzielenie się słowem). Homiletyka materialna zajmuje się doktrynalnym i antropologicznym tworzywem kazania oraz sposobami wykorzystania go i aktualizacji; widząc jedyne źródło i treść przepowiadania w osobie Jezusa Chrystusa i jego dziele zbawczym, korzysta z inspiracji teologicznych, wpływając zarazem (zwł. w kazaniach katechizmowych) na aktualizację życiową teologii. Tworzywo doktrynalne znajduje homiletyka przede wszystkim w Biblii, będącej sposobem obecności Jezusa Chrystusa (KL 7), rozpatrywanej w świetle orzeczeń nauczycielskiego urzędu Kościoła, współczesnej egzegezy, a także w liturgii oraz teologii. Tworzywo antropologiczne dla homiletyki stanowią egzystencjalne problemy człowieka; łącznie z tworzywem doktrynalnym buduje treść homilii, wyrastającą z napięcia między kerygmatem a sytuacją życiową słuchaczy, prowadząc metodą dialogu kaznodziejskiego do zbawczego spotkania człowieka z Bogiem. W celu pogłębienia go homiletyka sięga także do szerokiego kontekstu nauk humanistycznych i literatury. Podstawowym celem jest głoszenie Chrystusa (pełnia objawienia) i doprowadzenie słuchacza do dojrzałości wiary w Niego. Homiletyka, od gr. *homilein* przebywać z kimś, wygłaszać mowę to dział teologii pastoralnej, zajmujący się teorią i praktyką kaznodziejstwa, zwł. homilii. Pierwszą teorię homiletyki opracował św. Augustyn w *De doctrina christiana*. Jakkolwiek w posłudze głoszenia Słowa Bożego homiletyka korzysta z dorobku retoryki, nie jest tylko wymową kościelną (*rhetorica sacra*), lecz jest przede wszystkim teologią przepowiadania. Do współczesnego ujęcia homiletyki przyczyniła się odnowa biblijno-liturgiczna oraz protest. teologia słowa Bożego, traktująca kazanie jako wydarzenie zbawcze. Współczesna homiletyka dzieli się na: fundamentalną, szczegółową, materialną, formalną i historię kaznodziejstwa. Homiletyka fundamentalna zajmuje się istotą i zadaniami przepowiadania. Z kolei homiletyka szczegółowa zajmuje się zadaniem kaznodziejstwa, jego dydaktyką, a także typologią kazania; stawia ona przed przepowiadaniem zadanie budzenia i formowania wiary u słuchacza, ułatwienie mu nawiązania dialogu ze zbawczą prawdą dzięki należytej budowie, retorycznej prezentacji treści oraz dialogowi (dzielenie się słowem). Homiletyka materialna zajmuje się doktrynalnym i antropologicznym tworzywem kazania oraz sposobami wykorzystania go i aktualizacji; widząc jedyne źródło i treść przepowiadania w osobie Jezusa Chrystusa i jego dziele zbawczym, korzysta z inspiracji teologicznych, wpływając zarazem (zwł. w kazaniach katechizmowych) na aktualizację życiową teologii. Tworzywo doktrynalne znajduje homiletyka przede wszystkim w Biblii, będącej sposobem obecności Jezusa Chrystusa (KL 7), rozpatrywanej w świetle orzeczeń nauczycielskiego urzędu Kościoła, współczesnej egzegezy, a także w liturgii oraz teologii. Tworzywo antropologiczne dla homiletyki stanowią

egzystencjalne problemy człowieka; łącznie z tworzywem doktrynalnym buduje treść homilii, wyrastającą z napięcia między kerygmatem a sytuacją życiową słuchaczy, prowadząc metodą dialogu kaznodziejskiego do zbawczego spotkania człowieka z Bogiem. W celu pogłębienia go homiletyka sięga także do szerokiego kontekstu nauk humanistycznych i literatury. Podstawowym celem jest głoszenie Chrystusa (pełnia objawienia) i doprowadzenie słuchacza do dojrzałości wiary w Niego.

Efekty kształcenia:

Wiedza

W wyniku przeprowadzonych zajęć student powinien:

- mieć uporządkowaną i pogłębioną, prowadzącą do specjalizacji, szczegółową wiedzę teologiczną, zwłaszcza z zakresu teologii pastoralnej, homiletyki i liturgiki
- mieć uporządkowaną i pogłębioną wiedzę z obrzędowości Kościoła katolickiego i pobożności ludowej
- mieć pogłębioną wiedzę z zakresu teologii słowa Bożego i sakramentów
- mieć uporządkowaną, pogłębioną, prowadzącą do specjalizacji, szczegółową wiedzę na temat działalności ewangelizacyjnej, pastoralnej, ekumenicznej i charytatywnej Kościoła katolickiego

Umiejętności

- powinien potrafić popularyzować wiedzę teologiczną, przekazywać ją i dzielić się doświadczeniem religijno-duchowym, zwłaszcza przez posługę duszpasterską w Kościele katolickim
- powinien potrafić przygotowywać i wygłaszać homilie oraz inne wystąpienia związane z działalnością duszpasterską
- powinien głębiej i piękniej sprawować liturgię i obrzędy Kościoła katolickiego

Kompetencje społeczne

- student powinien potrafić kierować rozwojem religijno-duchowym innych osób
- prawidłowo identyfikować i rozstrzygać dylematy doktrynalne i etyczno-moralne związane z pracą duszpasterską
- powinien umieć uczestniczyć w przygotowaniu i kierowaniu działalnością społeczną, potrafi przewidywać wielokierunkowe skutki społeczne i eklesjalne swojej działalności
- powinien wykazać gotowość do podejmowania trudnych zadań związanych z pracą duszpasterską i pełnioną funkcją społeczno-eklesjalną

Metody i narzędzia dydaktyczne:

Metody nauczania:

- wykłady,
- konsultacje (zarówno regularne, jak też organizowane w indywidualnych przypadkach),
- seminaria i warsztaty grupowe,
- inne ćwiczenia/zajęcia praktyczne,
- inne metody / formy

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

Egzamin ustny lub pisemny, poprzedzony kolokwium z lektur oraz uzyskaniem zaliczenia z ćwiczeń.

Lektury podstawowe:

M. Korolko, Podręcznik retoryki homiletycznej, Kraków 2010;

Broński W. (red.), Integralne kształcenie kaznodziei, Lublin 2006;

Lewek A., Współczesna odnowa kaznodziejstwa, z. 1-2, Warszawa 1980; Panuś K., Sztuka głoszenia kazań, Kraków 2008;

Siwek G., Blaski i cienie współczesnego przepowiadania, Kraków 2007.

Lektury uzupełniające:

Dizionario di Omiletica, a cura di M. Sodi-A. M. Triacca, Torino - Bergamo 1998;
J. Longère, La prédication médiévale, Paris 1983;
R. Mazurkiewicz, Z dawnej literatury maryjnej. Zarysy i zbliżenia, Kraków 2011
Uwagi: